PA 554 .L5 W3 Copy 1

PA 554 .L5 W3 Copy 1

ET LESBIORUM ET THESSALORUM COGNOSCENDAM.

DISSERTATIO

INAUGURALIS PHILOLOGICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE
AMPLISSIMI PHILOSOPHORUM ORDINIS

IN

ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILELMA

AD

SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

BITE CAPESSENDOS

DIE XXVIII M. JANUARII A. MDCCCLXXI.

H. XII.

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

GUILELMUS WALD

ORANIENBURGO MARCHICUS.

ADVERSARIORUM PARTES SUSCIPIENT:

- C. FROELICH, CAND. PHIL.
- G. KOEHLER, CAND, PHIL.
- R. SIEGFRIED, CAND. PHIL.

REPOLINI

TYPIS EXPRESSIT GUSTAVUS LANGE (OTTO LANGE).

PASSA3

Prae ceteris antiquitatis monumentis, unde cognitio dialectorum Graecarum percipitur, titulos constat dignissimos esse, qui optimi fontis laude ornentur. Ad alios autem fontes si cui descendere in animo erit, quam turbida inde aqua redundet perspiciens utique deterrebitur. Nam primum valde dolenda est condicio misera librorum manuscriptorum peculiaris dialecti specimen referentium, quippe qui foeda menda imperitia vel neglegentia librariorum contraxerint. Deinde grammaticos vel glossographos, quamquam pleraque quae tradunt, veritatis specie commendantur, tamen hic illic et dialectos parum distinxisse et in graves incidisse errores videmus. exiguus tantum fructus e nummis percipi potest, cum nihil fere nisi nomina propria sive regum sive ducum sive oppidorum exhibeant. Hos igitur, quos modo commemoravi fontes, secundarios appellem; primarii autem mihi videntur tituli, quod eiusmodi iniquitatibus, quibus illi, non subjecti, si recesseris ab erroribus lapicidarum culpa commissis, puram ac genuinam dialectum proferunt. Huc accedit, quod saepius tituli gentium seu oppidorum, quae non tulerunt scriptores, in lucem protracti sunt. Quare in dialectis adumbrandis solos titulos, unde locupletissima frugum percipiendarum copia patebit, tanquam fidos duces sequi mihi propositum est. Atque contigit nostrae potissimum aetati, ut titulorum haud exiguus numerus itineribus et opera virorum in litteris versatorum indagaretur et eriperetur ex latebris. Imprimis, ex quo tempore Ahrensius praeclarum illum librum de Graecae linguae dialectis conscriptum edidit, copias nondum esse exhaustas, sed fontem in diem uberiorem manare cognitum est. Itaque ex titulis, qui novi accesserunt, Lesbiacos et Thessalicos elegi, quorum dialectis illustrandis operam navarem. — Sed priusquam ad hoc ipsum

accedam, de via ac ratione, quam sequar, paucis exponam. Vestigiis Ahrensii de hoc litterarum genere optime meriti, ita insistendum duco, ut paragraphorum ab illo adhibitam distinctionem tenens progrediar. Hac quidem ratione facillime, ut opinor, conspectus eorum, quae nova ex titulis attuli quaeque ad Ahrensii sententias pertinent confirmandas, oculis proponitur. Deinde cum antiquorum grammaticorum utrum comprobanda auctoritas an explodenda sit perpendere tum Alcaei et Sapphus carminum lectionem, qualis quidem libris tradita est, examinare et ad leges Lesbiaci sermonis perspectas revocare operae pretium mihi videtur. Praeterea locos detritos ex mera litterarum similitudine restituere et lacunas inhiantes, quantum valui, explere conatus sum, qua in re id potissimum mihi erat subsidio, quod per titulorum scripturam maximam partem στοιγηδόν exaratam exacto litterarum numero, quot in quoque lacuna exstiterint, certo sciri potest. Denique coniecturas, quae huc pertinentes aliorum debentur ingenio, apponam aliasque quum ab illis iustis de caussis recedendum erit, ipse proferam. Aperta igitur ratione, quam in illustrandis dialectis ingredi animum induxi, iam ad novos titulos Lesbiacos accedo enumerandos, ita ut cuius opera quibusque locis investigati sint, commemorem eorumque formam, rationem omnem, aetatem, argumentum, quam brevissime potero, exponam.

Lesbiorum dialecti cognitionem adhuc e titulis satis paucis, quos Ahrensius (I pag. 6.7. II pag. 495) recensuit, hauriendam nunc augere et amplificare ideo licet, quod Conzio nostrati anno 1858 Lesbum insulam peragranti contigit, ut plures titulos propriae Lesbiorum dialecti speciem praebentes, investigaret, quorum apographa in patriam redux edidit (Reise auf der Insel Lesbos. Hannov. 1865). Primo loco afferam Eresiorum titulos (apud Conz. tabb. XII A., B., C.) ex omnibus Lesbiacis adhuc repertis amplissimi ambitus. Lapis quadratus, e quo non ita commode (cfr. pag. 35) Conzius transscripsit titulos, in ecclesia St. Irenes repertus infra et supra mutilatus tria latera praebet litteris impleta iisque στοιγηδόν dispositis. Versus a

dextra non nulli unius litterae spatio productiores aut reductiores sunt. Trium titulorum lectionem ob lacunas intercedentes locorumque detritorum copiam difficilem, qualem restituit Sauppius (ap. Conz. pagg. 35-37) me in dialecto adumbranda sequi par est. Neque tamen ad unam omnes coniecturas ab illo propositas me recepisse, sed pluribus locis, ubi ea, quae exhibent tituli, nimis neglecta videbantur, genuinae lectionis vestigiis insistentem longe alia elicuisse moneo. Praecipue a coniecturis ad tabulam XII A. pertinentibus propterea recessi, quod simillimo tit. corp. inscrp. graec. 2166, b. argumento comparato, cuius novum apographum accurate confectum Conzius in pag. 29 posuit, lucem lacunis et locis parum perspicuis afferre licuit. Nec magis ita cum Sauppio facio, ut hoc pro certo scripserim titulos XIIA-C. ubique Lesbiorum dialectum propriam ac puram exhibere. Nam ut probem, cur laudi genuinae dialecti per omnes versus relligiose retentae non suffrager, sufficiet attulisse formas: πόλει, βασίλεος, κρῖναι, relativa ων, ő de quibus postea copiosius disserendum erit. Porro de titulorum argumento egregie a Sauppio iam illustrato non nulla mihi relicta sund annotanda. Titulo XII A. duo contineri decreta primo aspectu patet, quorum prius usque ad versum 32 descendens pertinet ad Agonippum, Eresiorum tyrannum, ex Sauppii coniectura in numerum eorum referendum, qui anno 332 ab Hegelocho duce (cfr. Arrian. III 2, 7) in Aegyptum ad Alexandrum deducti posteaque in suas quisque urbes remissi sunt. Hunc tyrannum societate cum praedonibus inita vim civibus intulisse e titulo elucet. Deinde arbitrio ipsis Eresiis permisso omnium fere iudicum consensu reus capitis damnatur. Tum decernitur, ut is una cum stirpe diris devoveatur, qui damnati liberos vel socios reducere conatus sit vel de bonis reddendis rogationem tulerit. Quae cum ita sint, hoc decretum Alexandri aetati iure assignatur nec multo post annum 332 exaratum videtur. -

Ex insequentibus eiusdem lateris verbis ad Alexandrum venisse patet posteros priorum, qui Eresi exstiterunt, tyrannorum Heroidem Terticonis atque Agesimenem Hermesidis filium sese peratos esse declarantes eorum, quae crimini darentur, poenas subire, quibus quid responderit Alexander, quominus cognitum habeamus, titulus prohibet mutilatus.

In tabulae XII B, versibus 1-9 eisdem fere verbis sunt repetita, quae in tab. A. vv. 27-29 leguntur: praemium iustis indicibus, iniustis gravis poena constituitur. Qui seguuntur versus 10-21 ipsum iusiurandum continent, quod ad annum 324, quo ut exsules omnes reducerentur, ab Alexandro imperatum est, pertinere Sauppio videbatur (cfr. Conz. pag. 38). Collegit hoc, ni fallor, ex comparatione tituli C. I. Gr. 2166, quem in hunc annum incidere Boeckhius luculenter demonstravit. Haec Sauppii coniectura, cum certa argumenta plane desiderentur iure in dubitationem vocanda erit nec me magis rem ad dilucidum diiudicare posse libere confiteor, nisi forte aliquid habet probabilitatis statuere titulos A et B inter se conectendos esse. Suspicor enim Alexandrum mandasse Eresiis, ut ipside Heroide et Agesimene indicium facerent-quod aeque de Agonippo factum e tertii lateris titulo patebit — qua in caussa civitatem eo, quod in titulo B. inest, iureiurando obstrinxisse iudicium convocatum credo. --

Titulus C, qui restat, ad res Eresiorum illustrandas magis idoneus titulo A. videtur. Nam primum cognoscitur praeter Agonippum etiam Eurysilaum, quem illo exacto tyrannidem occupavisse putandum erit, ab Eresiis, quibus ab Alexandro iudicium demandatum erat (cfr. tit. XII. C. v. 11 $\pi[\rho o \sigma \epsilon \tau]^1$) a ξε [Έρε] σίοις κρίναι) capitis esse condemnatum. Deinde de priorum tyrannorum propinquis, posteris, sociis, qui Alexandri opem imploraverant, arbitrium civibus permissum sententiamque, ut illi in exsilium abirent, vicisse videmus. Tum omnia iudicia de tyrannis antea facta, ut rata sint, decernitur. — Quod argumentum cum accuratius sit elaboratum, eo adducor, ut

¹⁾ Uncinis quadratis [—] quae Sauppio debentur inclusi, rotundis (—) coniecturas meas notavi.

hunc titulum putem illo, quem littera A. distinximus, aetate paullo esse inferiorem. Denique non omittendum trium titulorum litteras O, Θ, Ω , per minores formas exaratas esse, qui usus etiam in praeclarissimo illo Tegeatico prope Pialium abhinc decem annos reperto occurrit.

Multo brevior titulus est Mytilenaeus VI, 1 pactionem inter Mytilenaeos et Phocaeenses de auro feriendo continens. Lapis supra et infra mutilus, integer a sinistra, a dextra voces vel bene servatas vel una detracta littera praebet. Aetatis cum insit notatio nulla, dialecti ratione habita statuo hunc titulum longius recedere, quam illos, quos primo loco protuli (tab. XII A-C) Huc traho iota non solum dativis singularis primae et secundae declinationis, sed etiam coniunctivo ἐξέλθη v. 12 adscriptum atque usum praepositionis πεδά, quae in nullo Lesbiaco titulo adhuc occurrens poetarum tantum libris exhibetur. Cum his duobus remotioris antiquitatis indiciis peculiaris Lesbiorum dialectus tenacissime servata ita congruit, ut praeter omnes, quotquot habemus cognitos, hic titulus aetate conspicuus sit. Itaque eum ante Alexandri aetatem exaratum esse jure concludere mihi videor. Ad scripturam quod attinet, littera O semper puncto instructa est: O, qua forma etiam littera 3 significatur. --

Eiusdem fere ambitus sed posteriore tempore conceptus est titulus Mytilenaeus (tab. VIII, 2) decreta de rebus exsulum reductorum referens. Quem cum et dialecti ratione nihil recedat a titulo C. I. Gr. 2166 et argumento simillimus sit, in eodem, quo illum scriptum esse Boeckhius perspexit, anno 324 a. Chr. n. posuerim. Lacunas, quae a dextra exstant, ita ut mihi satisfacerem, maximam partem explere non potui. — Accedunt tituli, quibus de civitate aliqua bene meritorum memoria celebratur; omnes satis brevis ambitus in imperatorum Romanorum aetatem uno excepto referendi sunt. Horum e numero est antiquissimus Mytilenaeus VIII, 1 in honorem Cn. Pompei anno 62 a. Chr. n. ex Keilii coniectura (cfr. Philolog. 1843 pag. 576) conceptus nobisque maximi faciendus, quod et bene

habitus est et purae Lesbiorum dialecti speciem prae se fert. Deinde affero duos titulos prope antiquam Arisben repertos (tab. XIV 1 et 2), quorum prior valde lacer ad Germanicum, alter a dextra et infra mutilatus ad imperatorem Tiberium pertinet. Proxime aetate accedere mihi videtur titulus in septentrionali insulae parte inter caementa ecclesiae St. Stephani repertus (tab. X, 1), quo . . οβογιώνα (nominis initium deest). Deiotari regis filia celebratur. Multo recentiorem aetatem longo ι per ει scripto prodittitulus apud balnea Mytilenaeorum effossus (IX, 2). Lacunas ab utroque latere patentes explere nullius negotii est; ex argumento ipso ad dialecti cognitionem augendam nihil novi accedit. Restat titulus Bresi cujusdam merita copiose enumerans prope Hieram, quod oppidum erat insulae, protractus (tab. XVII,1). Qui quamquam satis longi ambitus et bene, si recesseris a dextro latere, servatus, tamen parvi momenti est, quod Lesbiorum dialecti proprietate saepenumero neglecta permultas Atticorum formas habet admixtas. Quare rarissime ad hunc fontem in dialecto describenda confugiam.

Altera titulorum classis efficitur eis, quibus dona Veneri vel Dianae vel aliis deabus offeruntur. Huc refero titulum Mytilenaeum (tab. IX, 6) ac duos prope Hieram repertos (tabb. XVI, 1 b. et XVII, 2). Omnes pauca verba exhibentes ad alterum post Chr. saeculum recedere mihi videntur. Denique titulos duos Mytilenaeorum sepulcrales commemoro (tabb. IV 1 et 2) et ob brevitatem et seriorem, sui adscribendi sunt, aetatem nullius fere momenti.

Praeter hos, qui novi accedunt, fontes, Conzius bene meritus est de titulo C. I. Gr. 2167, quem et emendatiorem et auctiorem denuo descriptum edidit (tab. IX, 1). Idem apographum tituli in Corpus inscr. graec. nondum relati dedit, de quo iam Keilius²) disseruit (tab. IV, 3). Hic titulus inferiore parte excepta optime servatus facileque legendus praecepta de hostiis Veneri et Mercurio immolandis genuinae ac purae

²⁾ Philol. 1863 pag. 579 sqq.

dialecti specie refert. Aetatem, quam Keilius circa initia christiani aevi statuit, nihil obstat, quin aliquanto antiquiorem putaverim. Ceterum non continuari titulum eo qui exstat in tab. VIII n. 4 contra Keilii sententiam Conzius (pag. 11) recte monuit. Postremo tituli C. I. Gr. 2166 c, de quo nondum omnia annotasse Ahrensius mihi videbatur, hic illic rationem habui. — Fontibus igitur explanatis iam ad dialectum illustrandam progrediar. —

(Ahr. § 4). De psilosi Lesbiorum miro grammaticorum consensu (cfr. Giese, über den aeolischen Dialect pag. 339-362) confirmata ideo viris doctis dubitationem subortam video, quod ex Sapphus et Alcaei aetate nulla exstant monumenta litterata, unde certum iudicium de ea re ferre possis. Ahrensio quidem (§ 4, 9) satis probabile videtur Lesbiis cum relliquis Graecis asperi spiritus usum communem fuisse in stirpibus, quarum in fronte s vel j antiquissimo tempore inhaesisse ex comparatione cognatarum linguarum elucet, cum Bergkius³) et Giesius4) antiquiori Aeolidi psilosin omnino assignandam esse indicant. Quorum sententia mihi probatur. Nam ea, quibus Ahrensius asperi usum Lesbiis vindicare conatus est, e titulis hausta sunt recentioribus circa Augusti aetatem exaratis et ex poetarum locis, qui quamquam cum lege proposita congruere videbantur, nunc tamen maximam partem meliorum librorum auctoritate sunt emendati. Itaque sententia grammaticorum comprobata Bergkii et Giesii rationem secutus leni spiritu notavi articulum, relativa, demonstrativa, denique praepositionem ὑπό. Contra asperi spiritus usum non prorsus recentioribus Lesbiacis titulis abiudicandum, sed eo radicem iz et vocem οδος⁵) ornatam esse patet ex hisse, quae praebent Ere-

³⁾ Poetae lyrici Graeci ed. III. p. 876 ann. ad vers. 9.

⁴⁾ pag. 373.

⁵⁾ In accentibus ponendis Ahrensii rationem omnino secutus sum, ut exceptis praepositionibus et coniunctionibus, quantum per quantitatem ultimae syllabae fieri licet, accentum ubique retractum videas.

siorum tituli, exemplis: καθόδω ΧΙΙ. Α. ν. 22; άφικόμενος ν. 14; άφικομένων νν. 35. 36.

(Ahr. § 5, 5) Digammatis transitus in v ad Lesbiorum usum revocandi, quem factum esse in verbo δεύην Ahrensius recte statuit, haec nova accedunt testimonia: δεύει (ap. Conz. pag. 29 v. 26). Deinde in tit. XII A. vv. 19/20. exstant verba: τίνα⁶) ΤΗΝ ... ΔΕΨΕΓΑΥΤΩΝ ἀποθάνην. quae ita legi Sauppius vult: εἰρωτῶντας, αὶ δεῖ αὐτὸν ἀποθανῆν. Hanc lectionem cum longe recedat ab ea, quam exhibet titulus, omissa forma εἰρωτῶντας a Lesbiorum dialecto plane aliena comprobare non possum, sed comparato simillimo loco apud Conz. pag. 29 vv. 25. 26: τίνα .. οπον δεύει αὖτον .. ΟΟΑΝΗΝ certe ita subplendo: τίνα τρόπον δεύει αὖτον ἀποθάνην, ubi δεύει ab omni dubitatione exemptum offertur, in eadem verba etiam priori loco vindicanda incidi, quae quidem lectio in sententiarum conexum optime cadit. Itaque altero loco levissima litterarum \(\Psi\) in \(\Upsi\) et Γ in I mutatione forma δεύει evadit. Contra tempore vergente Aeolensium dialecto e communi Graecorum sermonis usu formam δεῖ admixtam esse confirmatur hoc loco: tit. XII C. v. 12, ubi unius litterae lacuna, quae inter τί et ει intercedit, recte a Sauppio δ addito expleta est.

(Ahr. § 6, 1) Quod a grammaticis traditur pro vulgari Graecorum τ Lesbios usurpasse π in verbo σπέλλην, usu titulorum, qui ubique vulgarem exhibent formam, refellitur. Ex exemplorum copia haec proponere sufficiat: ἀποστάλεντες XII, A. v. 34. ἐπιστέλλ[αντος] C. v. 18.

(Ahr. § 6, 7.) ν ἐφελα. a Lesbiis nusquam additum esse tituli novi testantur: tit. VI, 1. ν. 3. γράφωισι ἐις. — VI, 1 νν. 12/13. μήννεσ(σ)ι, ἀι. VIII, 2. ν. 7. πρόσθε ἐόντων; ν. 10. πρόσθε ἔοντι. XII, Α. νν. 7/8. ἐξεκλάϊσε ἐκ; 35/36. ἀπέπεμψε ἀφικομένων. XII, C. ν. 11. π[ροσέτ]αξε [Ερε]σίοις; ν. 14. ἔκριν[ν]ε Άγώνιπ[π]ον. Porro ν ἐφελα. neglecti testimonia in titulo ap. Conz. pag. 29 insunt cfr. νν. 2/3. ..εκλαισ.ε.τα....ος, ν. 6:

⁶⁾ Per maiusculas notavi verba detrita.

..ρξε.ις in hunc modum subplenda: ἐξεκλάισε ἐκτᾶς πόλιος et εῖρξε εἰς. — Nec magis ad particulam κε ν ἐφελκ. additum est in tit. VI, 1. v. 15: αὶ δέ κε ἀ... — Cum hac lege pugnat, quod Sauppius legi vult: ἐχρημάτισεν ὁ δᾶμος tit. XII, A. vv. 32/33. Conzio teste in fine v. 32. litterae non conspiciuntur. In principio v. 33. legitur. ΓΝΟΔ... Σ, ubi nomen archontis e. g. ἀγνόδαμος latere verisimillimum est. —

(Ahr. § 7, 1.) Syllaba δι ante vocales α et o a Lesbiis in ζ correpta, quae mutatio imprimis ad praepositionem διά refertur, nullo titulorum exemplo praeter illud Ζόννυξος ⁷) C. J. Gr. 2167 ap. Conz. tit. IX, 1. vv. 3, 5. adhuc confirmatur. Agnoscas vero vulgatam scribendi rationem in hisce: διαλυσ(ίεσ)σι tit. VIII, 2. v. 3. διαρπάξαις XII, A. v. 15. διέβαλλε v. 15. διαφόραν v. 18. διαγράφαν v. 35. XII, C. vv. 10. 13. 23. 25. διαγράφαις vv. 32/33. —

(Ahr. § 7, 3—4.) Alterius rationis, qua Lesbii σδ exhibuisse pro ζ dicuntur, nullum in titulis novis vestigium remansit. cfr. ζαμιώσθω VI, 1. vv. 14/15. ἀζάμιος v. 18. δικάζοντι ΧΙΙ, Α. v. 27. δικάζοντας Β. v. 11. δικαζόντεσσι Β. vv. 8/9. Itaque scriptura σδ uno exemplo Cumaei tituli adhuc confirmatur προσονυμάσδεσθαι, cum ζ ibidem ter servatum sit: δογματίζοντος, ἀρμόζοισαν, νομίζων.

De duplicatione liquidarum.

(Ahr. § 8, 1—2.) Notissimum est Lesbiorum dialectum liquidam brevi vocali, quae antecedit, tenaciter servata duplicem exhibere, ubi vulgari Graecorum sermonis usu productae vocali vel diphtongo simplex liquida subiungitur. Quam Lesbiorum propriam duplicationem Ahrensius scite sic explicat, ut consonae anteeunti una ex spirantibus σ, j, $\mathcal{F}$ ad vetustissimum sermonis tempus revocandis assimilata sit. Huc e titulis novis trahendi sunt aoristi primi: ἐπαγγελλα[μέν]ων

⁷⁾ Huius nominis littera ξ in novo Conzii apographo non reperitur. Tit. IX, 1. v. 5. habet: Ζοννύσω, altero loco v. 3 consona est detrita.

XII A. vv. 38. 39. ἀπο[στέ]λλαις C. vv. 10. 11. ἐπιστέλλαντος v. 18. ἔκριν[ν]ε v. 14. Contra pluribus locis deprehenduntur formae, quae ut a Lesbiorum peculiari dialecto alienae sunt, ita cum communi Graecorum sermonis consuetudine congrunnt cfr κρῖναι XII A. v. 15, C. 11. Tertio loco hic infinitivus legendus est in tit. XII C. vv. 21. 22, ubi duas tantummodo litteras ρι post κ inserere per computationem versuum masime productorum licet. Denique locum tit. B. vv. 15. 16. EN ... ΟΝΙΑΣ Sauppius lapicidae vel eius, qui transscripsit errori deberi arbitratus emendavit: ἐπικρίναις, quod cum litterarum ductibus minime convenit. Quod simili assimilatione (vv ex vσ) natum Ahrensius statuit, nunc altero testimonio comprobatur: μήννεσ(σ)ι XI, I. vv. 12. 13.

(Ahr. §. 8, 3.) Contrariae rationi, qua prior consona insequenti liquidae assimilatur, documento est infinitivus ἔμμεναι ex ἔσ-μεναι natus, quam formam constantia in prisca sermonis indole servanda maxime insignem et usque ad Augusti aetatem pertinentem cfr. tit. Cumae. (Ahr. § 2) v. 51 etiam in novis titulis integram ac genuinam invenias cfr. VI, 1. v. 11. XII A. v. 23, 28. B. v. 5. C. vv. 27, 29.

(Ahr. § 8, 8) Porro liquidae geminationem locum habere in numero χέλλιοι pro χίλιοι contendunt grammatici, quibus fidem non abrogandam esse docet χέλληστυς in Methymnaeorum titulo C. J. Gr. 2168 b. v. 1. Quare mirum, quod vulgata forma χίλιοι bis in titulis novis occurrit cfr. τρισχιλίοις XII.A. v. 10, δισχιλίοις ap. Conz. pag. 29 v. 8 (C. J. Gr. 2166 b.) Atque Ahrensium quidem constat formam χίλιοι peculiari Lesbiorum dialecto propterea plane abiudicasse, quod tituli C. J. Gr. 2166 b. dialectum parum puram arbitratus est. Aliter rem se habere ut statuam novo Conzii apographo adducor. Nam aliae formae quae a genuinae dialecti specie iure recedere Ahrensio videbantur: πάσαις v. 11 et εἰρωτῶντες titulo prorsus non sunt vindicanda. Ac primum post verba τὰ ἶρα ante mutilatum πάσαις conicio excidisse διαρ, ut insequentis πασαις intermedio σ in ξ mutato participium διαρπάξαις habeas (conferas ean-

dem sententiam tit. XII A. vv. 11. 12 διαρπάξαις τὰἰρα). Deinde pro εἰρωτῶντες Conzii apographum praebet ειροτονίας, cuius initio litteram χ deesse apertum est. Quae si recte coniecta fuerint, Ahrensii argumenta infirmari nemo negabit. Immo vero antiquissimae Lesbiorum dialecti indicia mihi videntur in hoc titulo patere, quo traho iota dativo κρυπτῷ v. 16 et coniunctivo καταψαφισθῷ v. 20 adscriptum, deinde formas δεύει, (ὁ)μόσσαντες vv. 26, 30. Denique non neglegendum, quod liquidae geminatae exemplum κρίνναι in v. 15 deprehenditur. Quapropter cum illius χέλληστυς ratione habita (cfr. Doric. et Boeot. χείλιοι Ahr. I pag. 58 ann. 30) formam χέλλιοι potuisse vigere in Lesbiorum dialecto concedendum sit, id quidem certum est Eresios ut in χειροτονίας (pro χερροτονίας) ita in χίλιοι Alexandri Magni tempore respuisse liquidae geminationem. —

Restant quaedam exempla, ubi liquidae geminatio vere agnoscitur. Primum affero (β)όλλα IX, 2, 2; βολλάταις IX, 1, 5. Iterum vox (β)όλλα exstat initio tit. XVII, 1, cum in v. 7 legatur βουλαρχίαν, quam formam ne temere lapicidae errori attribuas, tituli dialectum mirum in modum variantem saepissime a peculiari Lesbiorum recedere monendum est. Hoc in genere praeter alia commemoro genetivum singularis alterius declinationis et in ω et in ου desinentem cfr. Βρήσω v. 2; αὶθερίω v. 9; contra τοῦ δὲ θειοτάτου v. 23. — Ceterum quod ab eadem stirpe descenderet verbum βόλλομαι, intermedium esset inter Tegeaticum βόλομαι etiam in Homeri carminibus ter exhibitum et formam βώλομαι ad Creticam et Boeoticam dialectum revocandam. Alterum duplicati λλ exemplum est στάλλα: XII A., 24; C. 17 et 40. Duplex νν tribus locis inest particulae ένθεκα: X, 1, 3. XIV, 3, 3; XIV, 4, 3.

(Ahr.: § 9, 1) Lesbiaco more aoristi et futura activi verborum in άζω desinentium eorumque in εω, quorum ε ante suffixum temporale non producitur, duplici σσ formantur. Cum hac consuetudine congruit δικάσσω XII B., 12. In fronte v. 14 tit. XII C. exstat . . . ΕΣΑ . Σ, quod ex Sauppii coniectura

legendum καλέσαις ob simplex σ mihi non probatur. Nam tituli semper aoristum eiusmodi verborum geminato oo praebent cfr. έπιτελέσσαντα Lesb. v. 2184; ἐπαίνεσσαι Lamps. (Ahr. pag. 7) 15, 21, quibus plures aoristi verborum in άζω exeuntium adiungi possunt, uno excepto recenti titulo Cumaeorum. Quare pro E mihi videtur legendum \(\Sigma\), praesertim cum littera ν ad antecedentis versus extremum vocabulum δικαστήριο addita, in versu XIV spatium participio καλέσσαις exacto litterarum quae desunt numero relinquatur. Porro a Sauppio dissentio, qui inter vv. 31. 32 nullam litteram excidisse arbitratus scripsit κατεδίκασαν; ego ut antecedentem versum (exstat άπ. certe subplendum ἀπό) ita insequentem unius litterae spatio producendum puto, ut σ ad εδικα- addito legatur κατεδίκασσαν. - Altero loco Sauppius idem ἐδίκασαν coniecit (v. 30), qua de forma quaestionem cum in titulo ipso ἐδικάσθη in sententiarum conexum minime quadrans exaratum sit, ad liquidum perducere non possis. Praeterea duplex of retinetur in aoristo verbi ὄμνυν (haec infinitivi forma reperitur in tab. XIIB. v. 10): ὀμόσσαντας XII A. 16 et ap. Conz. pag. 29 vv. 29. 30: (δ)μόσσαντες. Denique pronominis ὄσσος testimonium commemorandum est: [δ]σσα tit. XII B., 13. Haud alienum fuerit hoc loco monere "Epecos nomini, quod Ahrensio in titulo Lesbio Deli posito cfr. pag. 496. v. 3 duplici oo scribi placuit, tituli XII C. auctoritate unum σ assignandum esse: cfr. 'E[ρε]σίων ν. 11 Έρεσίων ν. 38.

(Ahr. § 9, 3.) Mutae geminatio in pronomine ὅττις his exemplis comprobatur: ὅττι IV. 3 v. 5 et VI, 1, v. 16.

(Ahr. § 10, 2—4.) Vocales α , ϵ , o producendi ea est apud Lesbios ratio, ut ν vel $\nu\tau$ ante σ eiecto commutentur in diphthongos $\alpha\iota$, $\epsilon\iota$, oi. Ad hanc legem formata sunt participia aoristi activi: ἀχούσαις XII. C. 23; [ἀχο]ύ[σ] $\alpha\iota$ ς C. 13. ἀπο-[$\sigma\tau\acute{\epsilon}$] $\lambda\lambda\alpha\iota$ ς C. 10/11. (χαλέ) $\sigma\sigma\alpha\iota$ ς C. 14. — In tit. XII. A. v. 9. Sauppius EPΞA ita subplevit: ἔρξας, quod cum ad illam formandi rationem satis exploratam non redeat, iure in dubitatio-

nem vocandum iudico; mihi quidem potius arridet έρξαις, cui formae in exitu v. 9. spatium superesse tituli aspectus docet.

Idem productionis usus agnoscitur in feminino adiectivi $\pi \alpha \tilde{\iota} \varsigma$: $\pi \alpha (\sigma(\alpha) \iota(\varsigma))$. tit. VI, 1. v. 10. $\pi \alpha(\ell) \sigma \alpha \iota \varsigma$ v. 8.

Imprimis autem notatu dignum videtur part. perf. act: εὐεργετηχοῖσαν tit. X, 1. 2. Nam in Lesbiorum dialecto participium perf. act. masc. g. exisse in ων gen. οντος certum est (cfr. Ahr. § 27, 2. p. 148), unde non alia feminini terminatio nisi οισα derivari potest. — Nec minus Ahrensius recte huc traxit accusativos pluralis primae et alterius declinationis in αις et οις exeuntes. Satis habeo e titulis novis, ubi ingens exemplorum copia offertur, ne multus sim haec afferre: τοὶς * Ελλανας XII. A, 6; [πα]ρὰ τοὶς νόμοις Β., 7. ταὶς γράφαὶς Β., 8. τοὶς πολέμοις VIII, 1. vv. 5/6. ταὶς ἄρχαις VI, 1. 8. Ceterum alia terminatio in titulis peculiarem Lesbiorum dialectum referentibus nusquam reperitur.

De vocalibus brevibus.

(Ahr. § 12, 1.) Ad vocabula, quibus Lebios patet antecedente vel sequente ρ (cfr. κρέτος et θέρσος) genuinum α mutasse in ε, addas ἔρσεν tit. IV, 3. 6. Eandem formam apud Herodotum deprehendimus, cum Homerica dialectus originariam vocalem retinuerit. — Similem vocalis α mutationem particula κε prae se fert. Ad sanscritum kam Tegeaticum καν etiam consonis insequentibus litterae ν tenax proprius accedit, quam Doricum et Boeoticum κα. Alia autem ratio apud Lesbios valuit, qui nasali abiecta α in ε mutarunt: ὅ κε IV, 3. 2; ὅττι κε ν. 5; αἰ δέ κε VI, 1. ν. 15; αἴ κε VIII, 2. ν. 11; XII, B. ν. 18. [α]ὶ δέ κε XII. A. νν. 17. 20; XII. C. 35/36. — Quod praeterea ab Ahrensio affertur nomen Ἄρτεμις intermedium ε in his recentioris aetatis titulis exhibet: Ἅρτεμιν V, 1. ν. 4. Ἁρτέμιδος ΧΥΙΙ, 1. ν. 19. Ὠρτέμιδι IX, 6. ν. 2.

(Ahr. § 12, 2.) Si quid fidei habendum est grammaticis, qui Lesbios contendunt a ab aliis Graecorum gentibus in o

offuscatum in praepositione ὑπά integrum servasse, inde titulos novos aberrasse ac vulgatam rationem secutos esse colligas ex hisce: ὑπὸ τῶν προγ[όν]ων XII, C. 34. 35; [ὑ]πόσ[χην] A. 40. — Contra obscuriorem sonum o pro vulgari α Lesbios ascivisse duobus locis confirmatur: στρόταγοι VIII, 2, ν. 7; στροτάγοις ν. 13. Deinde grammaticis testibus vocalis α obscuratio ad σπόλεις νεl σπόλεις et γρόφην pertinebat. Quae tamen in titulis novis deprehenduntur formae cum vulgata Graecorum sermonis ratione congruunt: ἀποστάλεντες XII, A. ν. 34; γράφωισι VI, 1. ν. 3. γράφαις XII, C. 8. διαγράφαν C. νν. 13. 25. διαγράφας C. 23. διαγρά[φ]αις C. 32/33. διαγράφοναν ap. Conz. p. 29 ν. 17. γεγρά[μμ]ενον XII, C. 31/32. γράφεντα C. 34.

(Ahr. § 12, 6.) Eam vocalis υ attennationem, qua ủπέρ vulgatum in Lesbiorum ore sonuisse traditur: ἰπέρ, plane tituli respuunt: XII, C. v. 11: ὑπέρ τε. vv. 18/19. ὑπέρ τῶν. XVII, 1. v. 18. ὑπὲρ τᾶς. Itaque facere non possum, quin grammaticorum sententiam dubitationi vel maxime obnoxiam putem. Ea vero vocalis v in a mutatio, quam Latinos usurpasse certissimum est cfr. dext-imus, post-umus; mancupium, mancipium alia a Graecorum sermone ita aliena est, ut exceptis paucis Hesychii glossis dialectum cypricam illustrantibus, nullum fere rectum, quod huc pertineat exemplum investigare possis. Jam si respexeris recentiore tantum tempore pro i interdum u positum esse (ad exempla ab Ahrensio collata (pars II § 17,5) ex Thessalorum dialecto addas ήμυσυ⁸) bis servatum in catalogo libertorum ad Augusti aetatem revocando), pariter vocalis υ in ι transitum eidem tempori, quo sonus υ ad breve ue proxime accesserit, cum aliqua probabilitate assignare possis. Quem pronuntiationis gradum iam Lesbiorum poetarum aetate viguisse num praesumere liceat in vocibus, quarum o initiale ex antiquo u prodiit, certe ambigi potest. Itaque Bergkio as-

⁸⁾ Ussing: Inscrpt. Graec. ined. 4. B. vv. 6, 37.

sentior, qui adverbii ab ὑπέρ deducti κατύπερθεν (ap. Alcaeum 15,2; καθίπερθεν Ahr. 7,2) vocalem υ intactam reliquit.

(Ahr. § 12, 7.) Ad transitum vocalis o in v illustrandum ex titulis novis nullum exemplum afferri potest. Itaque o integrum exstat in hisce: ὄρνιθα tit. IV, 3. v. 7; ἀποδόσιος XII. A. v. 22. ἀποστάλεντες v. 34; ἀπογ[ό]νων v. 36 et C. vv. 30. 37. Iam si exempla praepositionis ἀπό ab Ahrensio pag. 83 enumerata comparamus, hanc formam patet excepto άπυδόμεναι C. I. Gr. 2166. v. 40. vigere in titulis imperatorum Romanorum aetate exaratis. In eandem rationem o genuinum remansit in ομο(λογήσωσι) C. I. Gr. 2166 v. 27, cum titulus multo recentior 2167 (ap. Conzium IX, 1). cfr. πολείταις praebeat ανυμοίως v. 7. Quibus comparatis Ahrensio non adstipulor, qui vulgare ἀπό Alcaei et Sapphus poëmatis plane abiudicavit. Maiore probabilitate ad Tegeaticam dialectum referas peculiarem formam ἀπύ hisce exemplis confirmatam: ἀπυέσθω v. 3, ἀπὸ τῷ (sc. ἀμέρα) v. 4; ἀπυδόας v. 13; ἀπυτεισάτω v. 37; ἀπυκαθιστάτω v. 42; ἀπυτειέτω v. 45. Lesbiorum propria forma πρότανις. cfr. Ahr. pag. 84 et Addenda pag. 507 exstat in titul. XII, B. v. 29.

De vocalibus longis.

(Ahr. § 13, 1—2.) Notissimum est Aeolenses eo cum Doriensibus congruere, quod longum α in verborum et stirpe et terminatione tenaciter retinent. Quare in titulis haec deprehenduntur: ζαμιώσθω VI, 1. vv. 14/15. ἀζάμιος v. 18. στρόταγοι, οις VIII, 2. vv. 7. 13. τέχγαν, δίκαν vv. 10. 11. Ἔλλανας XII, Α. vv. 4. 6. [πα]ν[δ]άμι v. 8. ψάφ[ω] v. 16. ἀντιτ[ι]μασαμένω vv. 17/18. Ἄλιον Β. 20. τε[θν]άκην C. 15. γᾶν C. 38 et VIII, 1. v. 7. εὐακόω IX, 6. v. 2. ὑπακόω XVI, 2. v. 2. Postremo huc traho ἐξεκλάϊσε duobus locis certum: tit. XII, Α. 7/8 et Conz. apogr. pag. 29 vers 2, cuius lacuna ..εκλισ. facillime ita subpleri potest: ἐξεκλάϊσε (cfr. Ahr. Add. pag. 583). Genuinum constat verbum fuisse κλα, Γίω cfr.

cla-v-is, claudo, unde detracto digammate Lesbiorum κλαίω exortum est cfr. Dor.: κλαίζ, Jonic. κληίω. Sauppii igitur scriptura: ἐξέκλεισε minime mihi probatur. Idem in tit. XII, A. v. 4. legi vult: ἐλ[α]ίζετο, contra v. 12 λ[η]ιστάν. Cum vero altero loco hanc vocem deprehendisse mihi videar: ap. Conz. pag. 29. v. 2: .. Λισταν, unde λ praefixo et littera Λ in Λ mutata conicio λαϊστάν, α genuinum ab omni dubitatione exemptum puto.

(Ahr. § 13, 2—4.) Inde progrediar ad ea exempla, quae vocalem η ex ε productam exhibent. Horum in numerum prae aliis referas coniunctivos: θέλη IV, 3. v. 2. κατάγη, εἴπη, προθή XII, A. v. 21 ac formas verborum contractorum in ημι e. g. φίλημι cfr. ἐγκαλημένων XII, A. v. 40. οἰκημέναν VIII, 1. v. 6. ποήσω XII, B. v. 19. ποήσασθαι A. 26. Porro voci κτήμα vocalem η non abiudicandam esse docent hi loci: κτήματος VIII, 2. v. 4. κτήματα v. 6. κτημάτων XII, A. 22. Praeterea hoc loco notatu dignum videtur nomen Μυτιλήνα, quod, quamquam apud Alcaeum feminina in ανα desinentia occurrunt cfr. Κυλλάνας ed. Bergk. Alc. 5, 1; Ἀθανάα Alc. 9, 1, tamen vocalem η hisce locis servat: Μυτιλήνα VI, 1. v. 7. Μ(υτιλή)να vv. 8/9. Μυτιλήναοι vv. 18/19.

(Ahr. § 14; 1.) Ut infinitivi praesentis et aoristi secundi activi (exceptis θέμεναι et δόμεναι) ita aoristi passivi in ην exeunt. cfr. Ahr. § 25, 4; 26, 9. Itaque leguntur θύην IV, 3. v. 2. πάθην VI, 1. v. 17. κόπτην v. 19. ἀποθάντην XII, A. v. 19. [φ]εύγην C. v. 28. Πάθην altero loco latere mihi videtur in lacuna post verba: ἀπέρτ[ε ἀγω]νίππ[ω κ]αὶ [Εὐρυ]σιλάω patente: τι.ειπα. ηναυτοις, quam quidem Sauppius ita subplevit: αὶ δεῖ παρῆν αὐτοῖς κτλ. Hac in coniectura primum est offensioni particula αὶ, cum titulus luculenter exhibeat τι, deinde infinitivus παρῆν (pro παρέμεναι ⁹)?). Ego quidem propono: τί δεῖ πάθην αὔτοις, quae lectio propterea proba-

⁹⁾ παρήν sive ad πάρειμι sive ad παρίημι rediens cum Lesbiaca formandi lege repugnat.

bilior est, quod si eam admittas, documenti sententiae egregie inter se conexae sensum praebent hunc: Eresii, quos Alexander iussit poenam in Agonippum et Eurysilaum statuere, capitis reos damnarunt. cfr. vv. 13—15: τὸ διααστήριον ἔκριννε Άγώνιππον καὶ Εὐρυσίλαον τεθνάκην. — Ad eandem in ην formandi rationem etiam perfecti activi infinitivum pertinere docet τε[θν]άκην ΧΙΙ, C. 15. Hinc satis elucet Lesbios non solum participia perfecti in ων, οντος desinentia (cfr. Ahr. § 27, 2), sed etiam infinitivos praesentis terminationibus plane respondentes formasse. —

(Ahr. § 14, 2.) Recte grammaticos Aeolensium dialecto κήνος pro ἐκεῖνος vindicasse comprobatur hoc exemplo: κήνω XII, A. v. 23. Contra cum in eodem titulo vulgatum τρεῖς v. 30. legatur, eo adducor, ut grammatici testimonio (Choerobosc. Anecd. Oxon. II, 267, 10), quo Aeolicum τρῆς laudatur fidem denegem.

De diphthongis.

(Ahr. § 15, 3). In aliquot vocabulis, ubi vulgaris sermo praebet η, Lesbii traduntur αι usurpasse. De his quidem: θναίσαω et μιμναίσαω nullum adhuc e titulis testimonium afferri potest. Certius exemplum est adiectivum αἴμισυς ad hanc Lesbiorum consuetudinem referendum, cuius genetivus pluralis in titulo XI, I bis deprehenditur: αἰμίσεων νν. 9, 11.

(Ahr. § 15, 4) Scripturae illustrandae causa in titulis recentissimae aetatis ει, quod fungitur vice longi ι, conspici moneo: ἔιρεα καὶ ἀρχ(είρεα) ΙΧ, 2 v. 5; εἴρων ΧΥΙΙ, 1 v. 25.

Quin etiam haec scriptura semel ad breve ι in νοce πάεις IV, 2 v. 1 pertinuit. Quod ad duplicem formam Ποσείδαν et Ποτίδαν attinet, titulorum testimonia, quibus respectis fidem grammaticorum opinioni aut tribuamus aut derogemus, adhuc desiderantur. (Vulgatum Ποσειδώνος, quod in titulo recentissimo XVII, 1 v. 12 exstat, nullius momenti est.) Ceterum insolitam intermedii τ scripturam ad Thessalos quam ad Les-

bios referre malim, cum in titulo Larissaeo (Ussing, Inscript. Graec. inedit. Hauniae 1847) deprehendatur: Ποτειδούνι tit. 21 vv. 4/5.

(Ahr. § 15, 8.) Singillatim enumerare locos, ubi particula al legitur, supersedeo. Satis est monuisse nusquam in fontibus purae Lesbiorum dialecti hanc formam: al occurrere.

(Ahr. § 15, 9.) De iota adscripto disserendi copiam tituli novi praebent. Ac Mytilenaei quidem VI, 1. et VIII, 2. antiquiori aetati assignandi dativis sing. prim. et alter. decl. iota semper adscriptum exhibent. cfr. VI, 1. v. 7. τῷ μὲν ἐμ. Μυτιλήνα (ἔοντι); ν. 9. ἐμ. Φωκαία; ν. 10. ἐμ. Φωκᾶ; ν. 14. θανάτω sc. ζαμιώσθω. VIII, 2.5. παρεγώρησαν αὔτω ἐντᾶ πόλι VIII, 2. vv. 5. 7. 8. 10. — Inter ε et πόλι v. 3. lacuna quattuor litterarum intercedit procul dubio ita subplenda: ἐ(ντῷ) πόλι. Vers. 15. praebet έν τῷ ψ... i. e. ψαφίσματι, ut opinor. Huc accedit e Conzii apographo pag. 29. v. 16. unum exemplum: κρυπτᾶ. Contra in titulis XII, A—C, eodem fere tempore quo VIII, 2. exaratis, iota ubique omissum est. cfr. ἐντᾶ άκροπόλι Α, 10. τᾶ δίκα Α, 20. ἐν τᾶ ἐκλησία Α. 26. ἐνόγοι[ς έμμε ναι τῶ νόμω τῶ ἐν τᾶ στάλλα. Ab hac tamen consuetudine, qua iota neglegitur, unum recedit κρυπτᾶ A. 16, cuius iota tituli scriptura plane confirmatur. Qui restant tituli recentioris aetatis iota subpressum esse probant: IX, 6. v. 2. Άρτέμιδι θερμία εὐακόω. ΧVI, 16. v. 2: Άφροδίτα.. ὑπακόω. XVII, 1. vv. 1—3. Άφροδίτα τᾶ πάιδι. vv. 6—7. τᾶ εὐεργέ-(τ) ιδι. His omnibus comparatis iam Alexandri aetate iota in dativis modo additum modo subpressum, recentiore tamen tempore semper neglectum fuisse haud iniuria concludas. -Eadem ratio de iota coniunctivis adscripto valet, quod quidem ab Ahrensio Lesbiis plane abiudicatum nunc duobus exemplis antiquissimorum titulorum comprobatur: ἐπεί κε.. ἐξέλθη VI, 1. v. 12. (αὶ δέ κε) καταψαφισθή αὔτω θάνατος Conzii apogr. pag. 29. v. 19-21. Deest autem iota in coniunctivis, quos titulus XII, A. praebet: καταψ(αφ)ισθή v. 17. αίδέκε εἴπη προθή vv. 20/21. Porro praesto est θέλη in titulo IV, 3. multo recentiore bis occurrens: ὅ κε θέλη ν. 2; ἰρήιον ὅττι κε θέλη ν. 5. Itaque nihil est, cur etiam tempore Alcaei et Sapphus iota iam omissum esse suspicemur, quare scripturam iota subscripti a Bergkio contra Ahrensii sententiam adhibitam valde probo: cfr. λάμπη Sapph. 3, 3; τελέση Alc. 77, 1; εἴπης Alc. 82, 1.

De longarum vocalium et diphtongorum aliis mutationibus.

(Ahr. § 16, 12.) Correptionem diphthongorum αι et οι, quarum ι ante insequentem vocalem excidit, agnoscas in hisce: Μυτιλήναοι VI, 1. νν. 18/19. ποήσασθαι XII, Α. 26 et Conzii apogr. pag. 29. ν. 24. ποήσω XII, Β. 19. In titulo XII, Β. legitur διααίτατα ν. 17, qua in voce ο omissum Sauppius lapicidae neglegentiae, ni fallor tribuit. Aeque licet conicere διααότατα legendum esse, quod leni mutatione ex διααίτατα efficitur. Utrum praeferendum sit, propterea diiudicari non potest, quod titulorum testimonia, unde correptum fuisse in adiectivorum exitu αιος in αος elucet, adhuc desiderantur.

(Ahr. § 17, 1.) Contractionem, qua ιε in ι coalescit stirps ίερ subit. Hunc usum, quo discrepant Lesbii a Thessalis et Boeotis genuinum ίαρ- usurpantibus, congruunt cum Ionibus, habes in hisce: ἰρτίον ΙV, 3. ν. 5. τὰ ἶρα ΧΙΙ, Α. ν. 11. Huc accedunt recentiore more siribendi ει pro ι servato: εἴρεα ΙΧ, 2. ν. 5. εἴρων ΧΥΙΙ, 1. ν. 25. Idem titulus dialecti inconstantia insignis praebet ἰεροιάρυνα νν. 20/21. ἰεροθύταν ν. 25. Ex litteris valde detritis Conzii apographi pag. 29. ν. 10: ΤΛΙΙΛ facillime elici potest: τὰ ἷρα.

(Ahr. § 17, 2.) Crasis qua o-s in ω contrahitur, reperitur in ὧνίαυτος VI, 1. v. 12; Particulam καί in inscriptionibus Lesbiacis nusquam nisi in Balbillae epigrammatis crasin admittere vidi. cfr. καὶ αὔτοισι XII, B. v. 5. καὶ αὖτον Α. v. 25. καὖτος Balbil. XIX, 9 (Ahr. pag. 578.).

De nominum declinatione.

(Ahr. § 20, 3.) Genetivus masculinorum primae declinationis in α desinit. Subpeditant Ἡρωί[δ]α XII, Α. 37. Σωσία IV, 2. 1. Έρμα. Infirmari igitur grammaticorum auctoritatem, qua terminatio soluta ao Aeolica laudatur, apertum est. Potius Boeotorum dialectus antiquissimae linguae indolis tenacissima fuit. cfr. Keil ad Syllog. Inscrp. Boeot. p. 569. Εὐαγόραο. v. 3; καλοκλίδαο v. 8. — Nec magis probabile est quod a grammaticis explicatur genetivum pluralis exisse in αων. Nam si in titulorum testimonia inquirimus, Lesbiorum dialectum patet ascivisse terminationem αν cum Doriensibus communem. cfr. πολιτᾶν ΧΙΙ, Α. ν. 13. τῶν θεᾶν ΧΥΙΙ, 1. ν. 17. ταυτᾶν ΧΙΙ, Α. ν. 31. Itaque in Conzii apographo pag. 29 subplevi: μετά (τ)ων λαιστ(ᾶν) ∇V . 11/12. (σώ)ματα τῶν πολιτ(ᾶν). Tit. XII, A. v. 2. praebet πολιΓΩΝ, ubi Sauppius conierit πολιτών, quod ob terminationem Lesbiis inusitatam ων improbo; postulo πολιτᾶν. Contra antiquissimae formae in αων desinentis vestigia deprehenduntur in Boeotorum et Thessalorum dialecto. cfr. Keil ad S. J. Bt. n. XIX, p. 5/6. v. 8. προσστατάων; in tit. Aegosthenit. v. 10. Ἡγοσθενιτάων; in tit. Thessal. Ahr. pag. 528/9. I, v. 14. κοινάουν. ΙΙ, v. 17. πολιτάουν. — Accusativi singularis terminati in αν praesto sunt: ατίσταν VIII, 1. v. 2. (ἀ)γωνοθέταν ΙΧ, 2. v. 6; (πα)ναγυριάρχαν v. 7. παρακελεύσταν ΧVII, 1. νν. 17/18. ἰεροθύταν ν. 25; περιηγήταν ν. 26. -

Lesbiaca et Dorica contrahendi ratione genetivi suffixum o cum stirpibus in o exeuntibus coalescit in ω. Ne exemplorum copia nimium accrescat, haec afferre satis habeo: καθόδω XII Α. ν. 22. κήνω ν. 23. τῷ Τερτικωνείω τῷ Ἡραείω ν. 37. τῷ κατεληλύθοντος VIII, 2. ν. 9. Hanc terminationem et Atticam, qua ο + ο in ου contrahitur, unus tit. XVII, 1. promiscue exhibet cfr. Βρήσω ν. 2. αὶθερίω ν. 9. ἐλευθερίω νν. 9/10. ᾿Ασκληπίω νν. 22/23. τοῦ δὲ θειοτάτου ν. 23. μισθοῦ νν. 28/29.

(Ahr. § 20, 4.) Dativis pluralis utriusque declinationis

excepto articulo finale ι nunquam fuisse detractum denuo titulorum testimoniis comprobatur cfr. ἐν τᾶις διαλυσ(ἐεσ)σι VIII, 2. ν. 3. (ταύτ)αισι ταῖς πολίεσσι VI, 1. ν. 6. αὔτοισι XII, Β. ν. 5. C. ν. 24. ἐαγόνοισι Β. 6. Quamobrem cum articuli productior forma ταῖσι νεl τοῖσι nusquam exarata sit, Sauppii scripturam τοῖσ[ι νόμ]οισι XII, Β. νν. 13/14. cum dialecti ratione repugnare et τοῖς subplendum esse contendo.

(Ahr. § 21, 1.) Iam ad tertiae declinationis terminationes quasdam accedens primum attingo accusativum singularis. Ac sunt qui dicant saepius Lesbios ν retinere, ubi vulgaris lingua induit suffixum α. Ad hunc usum illustrandum prae aliis adiectiva in ης cadentia afferuntur, cui quaestioni e titulis lux nondum affunditur. Attamen gravi errore imbutos fuisse grammaticos, qui accusativis vocum in ις terminationem α omnino abiudicant, dilucide hisce exemplis cognoscitur: ὄρνιθα IV, 3. v. $7. \pi \acute{\alpha} i \delta \alpha$ XIV, 1. v. 3, XIV, 2. v. 2.

(Ahr. § 21, 3.) Aeque ac Boeoti antiquissimam dativi pluralis terminationem εσσι Lesbii retinuerunt. Itaque exstant: φερόντεσσι ΧΙΙ, Α. ν. 29. δικαζόντεσσι Β. νν. 8/9. βασιλήεσσι C. I, Gr. 2166. vers. 4. Μακεδόνεσσι ν. 5. πολίεσσι Conz. VI, 1. ν. 6. διαλυσ(ίεσ)σι VIII, 2. ν. 3. Inter μηννε et σι tit. VI, 1. νν. 12/13 certe σ excidit. —

(Ahr. § 21, 4.) Deinde notatu digna commemoro feminina in ις, gen. ιος, quorum genetivus vocalem ι ante suffixum ος integram servavit cfr. πόλιος XII, A. v. 8. ἀπο[δ]όσιος v. 22. συντάζιος XVII, 1. v. 28. Lacuna apud Conz. pag. 29. vv. 2/3 ε . τα . . . . . ος ita mihi videtur subplenda: ἐκ τᾶς πόλιος. Dativi cadentes in ι ex ιι natum, qui pariter apud Boeotos et Dorienses sonabant, leguntur πόλι VIII, 2. vv. 5, 7, 8, 10. ἀκροπόλι XII, A. 10. πόλι C. 30, 37. Altera dativi terminatio ε ι exstat in t. XII, B. v. 3. πόλει, quo addas πόλε[ι] ex tit. XII, A. v. 27. Ad hanc formam explanandam non tam ad recentiorem morem ε ι pro longo ι scribendi confugerim, quam Alexandri aetate in Lesbiorum dialectum ex Atticorum sermone ingruente irrepsisse hanc terminationem suspicari licet.

(Ahr. § 21, 5.) Genetivum singularis nominum, quorum nominativus cadit in ns, contractionem non subire documento est 'Αγησιμένε[o]ς XII, A. v. 38. Hoc loco affero stirpem πρέσβε, cuius nominativus pluralis isque solutus deprehenditur in tit. XII, A. v. 33: πρέσβεες. Priore exemplo Άγησιμένεος hoc quidem luculenter efficitur, ut inauditam genitivi terminationem η, quae in titulo Delio occurrit cfr. Πολυδεύκη, Εὐαγένη, Έρμογένη Ahrs. II, pag. 510/511 ad vulgarem Lesbiorum dialectum referre non liceat. - Quod ad masculina in κλής exeuntia adtinet, cum dativi Καλλικλή (Ahr. II, p. 511) formatione concinit Θεοκλη(ος) quem dativum ab antecedentibus dativis (Δι)ονυσίω τῶ aptum in tit. XIV, 3. v. 2. restituo. Eadem formandi ratio in Boeotica dialecto apparet cfr. Keil ad S. I. B. p. 556. vv. 2, 8. Πεδακλεῖος, p. 558. v. 5. Εὐκλεῖος, in quibus et pro vulgari n scriptum est. Contra Doriensium dialectus eiecto ε notabilem genetivi formam in κλεος terminatam exhibet cfr. Ahr. II. pap. 235. —

(Ahr. § 21, 6.) Ex pristino βασιλε $\mathcal F$ evanescente digammate et antecedentis vocalis productione ortum est βασιλη, quam stirpem retinent haec exempla ex Mytilenaeorum titulis collecta: οὶ βασίλη(ες) VIII, 2. v. 9. βασιλήεσσι C. I. Gr. II, 2166 c vers. 4. βασίληας v. 10. Quae e βασίληος mutata quantitate prodiit forma βασιλέως ap. Conz. pag. 29. v. 18 legitur. Inde correptione ultimae syllabae natum βασίλεος, nisi O pro Ω eius qui titulum transscripsit errori debeatur, in tit. XII, 6. v. 25. exstat. In titulo recentissimo IX, 2. non aliam nisi correptae stirpis formam εἴρεα v. 5. exspectaveris.

(Ahr. § 21, 7.) Lesbiaca contrahendi ratione, qua oo in ω coalescit, cfr. πολέμο-ο, πολέμω explicandus est genetivus: Πείθως IV, 3. vv. 3/4. — Grammaticorum sententia (Ahr. § 21, 8), qua e. g. vocem Ἄρτεμις in casibus obliquis caruisse littera δ contendunt, plane refellitur exemplis, quae ad Ahr. § 12, 1 attuli. —

(Ahr. § 21, 9.) Postremo forte fortuna factum est, ut exemplum vocis in ιγξ terminatae servatum sit, unde grammati-

corum huc spectans opinio examinari possit. Legitur enim in ttt. XII, A. v. 12. post χρυπτα: ΨΑΦ.ΓΓΙ, cui voci litteram , ut efficiatur ψαφίγγι, inserendam esse patet cfr. Etymol. Magn. p. 554, 21: παρὰ τὸ ψῆφος γίνεται ψῆφιξ καὶ ψᾶφιξ καὶ πλεονασμῷ τοῦ γ ψᾶφιγξ. Quod Sauppius contra legi mavult: ψάφω καί a litterarum ductibus abhorret. Praeterea coniectura mea altero exemplo confirmatur ap. Conz. pag. 29. v. 16: κρυπτα . Λ.Ι-Γ. (Kieperti apographum C. I. Gr. II, 2166 b. v. 14. praebet T..ΙΓΓ.), ubi latere ΨΑΦΙΓΓΙ sibi quisque facile persuadebit. Hinc luce clarius erit et a Lesbiis ψᾶφιγξ pro vulgari ψᾶφος 10) usurpatum fuisse (cfr. voces eadem ratione formatas: λᾶας, λᾶῖγξ; φῦσα, φῦσιγξ, σπινθήρ, σπινθάριγξ) et hariolari grammaticos, qui in eiusmodi vocibus unum γ excidisse contendunt. —

De pronominibus.

(Ahr. § 23, 9-10). Articuli nominativus plur. masc. et fem. g. nusquam 7 potius Doriensium usui vindicandum in fronte gerit cfr. αὶ δὲ ἄλλαι XII, A. v. 31; οὶ πρέσβεις B. 22. Plane cum tit. C. I. Gr. 2166 consuetudine relativi loco articulum adhibendi concinit quod exstat in antiquiore Mytilenaeo VIII, 2: μηδέν τῶν παρεγώρησαν vv. 4/5. Item articulus relativi vice fungitur hoc loco: ὄκε θέλη IV, 3. v. 2. Hinc recedit titulorum Eresiorum usus, quo vulgatae formae reperiuntur cfr. περί ὧν οἱ πρέσβεες ἀπαγγέλλοισι XII, A. v. 33; ό sc. διααστήριον έκριννε τεθνάκην ατλ. C. v. 14. Quid igitur? si illas relativi formas reputaveris, num facies cum Sauppio, qui Eresiorum titulos purae Lesbiorum dialecti speciem prae se ferre contendit? Alterius relativi forma est ὅττι hisce locis bis confirmata: tit. IV, 3. v. 5. et VI, 1. v. 16. Inde licet opinari genetivum apud Lesbios sonuisse ὅττινος, quod si probabili coniectura nitatur, insigni usu pronominis tantum τις

¹⁰⁾ Haec vox in eodem titulo occurrit: ψᾶφον Α. v. 29.

flectendi cum Tegeat. ὅτινι et Dor. ὅτινι, ὅτινος, Ahr. II, 278. concinit. — Inter demonstrativa mira gen. pl. fem. gen. forma ταυτᾶν XII, A. v. 31. occurrit, quae utrum lapicidae errori debeatur an vere in Lesbiorum usu fuerit, in controversiam vocari potest nec prius eam, quippe quae masculini analogiam non sequatur ad peculiarem Lesbiorum dialectum referam, quam altero tituli apographo confirmatam esse videro. —

(Ahr. § 23, 12.) Ex numeralibus cum τρεῖς et χίλιοι iam alio loco attulerim, primum commemoro ἔξ VI, 1. v. 12; ἔπτα XII, A. v. 31; ογδοήκοντα A. v. 30, in quibus nihil peculiare monendum. Ex hoc autem δέκατον, cuius α intermedium in tit. XIV, 2. v. 4. integrum servatum est, erroris Balbilla convincitur, quae analogia e. g. στρότος et grammaticorum γρόφω laudantium auctoritate inducta in epigr. ap. Ahr. II, pag. 579. XXI, v. 5. scripsit δεκότω. Porro pro τεσσαράκοντα ex stirpe πέσυρ — deductum πεσυράκοντα exspectaveris. Attamen prior forma legitur in tituli recentissimi XVII, 1. versu 27, unde ad peculiarem Lesbiorum usum nihil certi deduci potest. — Denique suffixum κόσιοι confirmatur hisce exemplis ὀκτωκόσιοι XII, A. v. 30; ... orioi ap. Conz. pag. 29. v. 9, quae lacuna ex Kieperti apographo subpletur numero διακόσιοι. Lesbii igitur cum Ionibus in hoc suffixum sonum o receperunt, Boeoti autem cfr. Ahr. I, p. 178, Dorienses A. II, p. 119, Tegeatae cfr. τριακάσιοι retinuerunt pristinum α. —

De coniugatione.

Quoniam supra de vocalibus et consonis disserens saepius e verborum flexione exempla protuli, pauca, quae titulorum auctoritate dialecti indoli illustrandae usui sunt, nunc restant adnotanda. — (Ahr. § 24, 2.) Non recepisse sonum η primam syllabam praeteritorum, quorum stirps α in fronte gerit e. g. $\dot{\alpha}\gamma$ -, colligas ex forma συν $\dot{\alpha}\gamma\alpha\gamma$ ε bis confirmata: C. I. Gr. 2166 c. v. 13 et tit. Conz. XII, C. v. 24. Ac si memineris, quam insignis Lesbiorum dialectus longo α servando fuerit,

pristinum illud α pro Ionico η praeteritorum initio inhaesisse non mirabere, praesertim cum Dorienses et Tegeatae ut eiusdem vocalis omnino tenacissimi sunt, ita augmenti loco vocalem η respuerint cfr. exempla ab Ahrensio tom. II, pag. 129 collata et Tegeat. $\dot{\nu}\pi\tilde{\alpha}\rho\gamma\epsilon$ v. 44.

(Ahr. § 24, 5.) Tertia persona pluralis coniunctivi praesentis, cuius exemplum Ahrensio non fuit praesto, nunc eo quod exstat in tit. VI, 1. v. 3. γράφωισι comprobatur. Quam formam ut statuam, adducor insequente apodosi χύριον ἔστω, ad quam enuntiatum condicionale particulas detritas αἴ κε et verbum γράφωισι continens referendum mihi videtur. Itaque hanc scripturam γράφωισι deberi negaverim errori lapicidae, qui Ω pro O bis insculpserit. cfr. ἀνιαυτως pro ἀνίαυτος v. 12. et dativi exitum, nisi fallor, ...τωισι v. 4. ita fortasse subplendum: τοῖς ἄστοισι. Haec vero terminatio ωισι, si quidem recte statuitur, ex indicativi analogia optimo iure explicari potest. Nam sicuti γράφωισι redit ad primitivum γράφωντι, ita ex γράφωντι primum γράφωνσι, deinde secundum proprium Lesbiorum usum, quo ν ante σ semper abiit in ι, γράφωισι ortum esse contendas.

(Ahr. § 24, 7.) Verborum exitus ...τείχοντον et ..ντον in tit. VIII, 2. vv. 6. 8. quamquam non habeo ad quas stirpes relegem, tamen eam mutationem testari crediderim, qua tertia pers. plur. imperat. activ. in ντον terminata esse traditur. —

(Ahr. § 26, 9.) Verbi τίθημι infin. aor. in tit. VI, 1. v. 17. legitur: κατθέ(μ)εναι. Nec vero ad eandem formandi rationem praesentis infinitivum refero nec Sauppii coniecturam πρ[οτιθέναι] probo. Nam ex infinitivis ἐπαίνην, νίκαν, στεφάνων, quibus praesentia ἐπαίνημι, νίκαμι, στεφάνωμι praesumenda sunt, infinitivum verbi τίθημι apud Lesbios sonuisse τίθην colligo. Accedit, quod simili modo inf. ὄμνυν (tit. XII, B. vv. 9/10) ad praes. ind. ὄμνυμι redit. —

(Ahr. § 26, 10.) Participia praes. act., quae in Lesbiorum poetarum libris deprehenduntur, duas formandi sortes subierunt: alia οἴκεις, ἐφόρεις, μέδεις ab indicativis in ημι exeun-

tibus deducta sunt, alia δινεύντες Sapph. 1. v. 11. μοχθεύντες Alc. 18, 5. certe a δινέω et μοχθέω. Utram rationem secuta sint exempla, quae titulorum auctoritate nituntur στοίχεις, προσμέτρεις liquet. Idem formandi usus comprobari mihi videtur participio βαθόεν[τι] tit. XII, B. vv. 2/3. quod altero loco in lacuna tit. XII, A. v. 27. PA. OENTI latet. Sauppii contra, qui litterarum ductuum parum rationem habet, lectio haec est: προθέντι. Ea igitur remota quod exstat βαθόεντι coniecturis non vexandum duco. Iam vero ad verbi stirpem indagandam, nescio an comparatio formarum, quae apud Hero rodotum leguntur: βῶσαι, βωθήσας viam aperiat. Nam inde apparet stirpis βοη vocales coaluisse in ω, quem usum etiam ad Lesbios pertinuisse ita ut longum α prodierit ex oα, suspicari licet. Nihilo setius ita omnis dubitatio sublata est, quod quamquam ao in a contractum fuisse constat, tamen illustrandae contractioni vocalium ox exempla, quod sciam, non subpetunt. Nec minus a vulgari formandi lege singulare βαθόημι tanquam ex stirpe adiectivi βοαθόος deductum aberrat. Itaque in re parum dilucida hanc explicationem, quae quidem cum loci sententia, quo legitur βαθόεντι, non pugnat, pro certo venditare nimiae audaciae duxerim. -

(Ahr. § 26, 13.) Verborum in ημι flexionem tuentur participia ἐγκαλημένων ΧΙΙ, Α. ν. 40 et οἰκημέναν VIII, 1. ν. 6. quorum η intermedium ex primitivo εjε. cfr. κάλην e κάλεjεν natum videtur. Huc adiungo imperativum ζαμιώσθω VI, 1. νν. 14/15.

(Ahr. § 26, 14.) Cum Doriensibus (Ahr. II, pag. 323), Ionibus, Boeotis (cfr. ἰών), Tegeatis (cfr. ἐόντος v. 11) Lesbii eo congruunt, quod stirpis ἐς vocalem initialem in participio retinent. Praesto sunt ἐόντων VIII, 2. v. 7. ἔοντα v. 8. ἔοντι v. 10. — Cum infinitivum ἔμμεναι iam supra protulerim, restat, ut vulgatas formas, quas tituli offerunt, adscribam ἔστω VI, 1. v. 4; εἰσί XII, A. v. 39. —

(Ahr. § 27, 2.) Recte grammaticos tradere de singulari participiorum perf. art. terminatione ων, οντος hisce duobus

exemplis confirmatur, quorum alterum κατεληλύθοντος antiquiore testimonio tit. VIII, 2. v. 9. nititur, alterum ἐπιτετελέκοντα in titulo XVII, 1. multo recentioris aetatis conspicitur v. 6. Iam si quid veri inest in testimonio grammatici ex Alcaei carmine quodam πεγύγγων afferentis, per longissimum temporis spatium hunc participii perf. art. formandi usum Lesbiorum sermoni proprium fuisse intellegis. — Feminini terminatio οισα, unde habeat explicationem, supra expositum est. —

De praepositionibus.

(Ahr. § 28.) Accedo ad praepositionum παρά et κατά apocopen, quae aliis dialectis non aliena omnino ad antiqui sermonis proprietatem referenda est. Huius usus vestigia in titulis novis, quorum antiquissimi circa Alexandri aetatem exarati sunt, tenuissima reperiuntur cfr. κατθέ(μ)εναι VI, 1. ν. 17. πὰρ τὰς πόλιος VIII, 2. ν. 4; οἰ παρχωρή(σαντες) ν. 6; παργενόμενος C. I. Gr. 2166 c. v. 9. Nec vero eandem rationem valere in Eresiorum titulis XII, A-C. ingens exemplorum copia arguit cfr. κατὰ τοίς C. 14. κατὰ τῶν B. 22, C. 6, 27, 29, 35. κατά τόν C. 17, 18, 24. κατά τούτων C. 33. [πα]ρά τοίς B. 7. Unum tamen apocopes certum exemplum exstat καττοίς XII, B. v. 14. Restant duo eiusdem tituli loci detriti, quibus Sauppius decurtatam praepositionis formam 227- hisce coniecturis vindicavit: καττὸν νόμον (κατ..μπ.... C. 28.), καλλαφθέντος (Α. 20. ΚΑ. ΛΛΙΩΕ. ΤΟΣ). Atque his quidem locis, si memineris illius exempli καττοίς, apocope praepositionis nullo modo prorsus abiudicanda erit. Nec vero iniuria ego quidem, cum apocopen semel adhibitam, octies neglectam viderim, magis eo inclino, ut integram formam κατά statuam. Itaque primum pro καλλαφθέντος scripserim κατα δέθεντος, quod per maiusculas expressum neque a litterarum relliquiis nimis recedit et cum dativo τᾶ δίκα coniunctum apte eandem quam καλλαφθέντος sententiam explet. Deinde altero loco, cui praepositionem κατά plane abnuerim, post verba

φεύγην αὕτοις mihi subintellegenda videntur καὶ ἐκγόνοις neque eum temere fictum contextum, quo Eresii non solum tyrannos sed etiam eorum posteros in exsilium eiecisse putantur, ex antecedentibus patet cfr. vv. 20/21. — Si titulos, qui in aetatem incidunt recentiorem, circumspicimus, quid mirum, quod ubique praepositionum apocope neglecta est? cfr. καταλύσαντα VIII, 1. 3-5; κατάσχοντας v. 5.

Quod a grammaticis ὀνά pro ἀνά Aeolicae dialecti fuisse affirmatur, quantum titulorum conspectus docet, artioribus finibus circumscribendum erit. Neque enim ullam praepositionis ová vel ut rectius dixerim ov vestigium nisi in Cumaeorum et Thessalorum titulis deprehendas (cfr. Ahr. 1. 149. II, 534). Contrariam rationem secutos esse Lesbios haec exempla probant: ἀναγράψαντας C. I. Gr. 2166. v. 44; ἀνέλοντι XII, A. v. 25. Quam ob caussam praepositio ov Alcaei et Sapphus poematis vindicata non levem movet suspicionem. — Porro cum Atticis Lesbii praepositionis πρός ex προτί natae usu congruunt, cum Dorienses, Boeoti, Thessali dempto p insignem formam ποτί vel ποτ-, Tegeatae πός tuiti sint. Haec congessisse exempla satis habeo: πρὸς ᾿Αλέξανδρον XII, Α. τν. 6, 14, 34. πρὸς αὖτον v. 36. Neque usu nec formis notabiles sunt praepositiones ἐκ [Boeot. ἐς- ἐσσ-, Thessal. ἐσ ἐξ, Tegeat. ἐσ- ἐξ], έν, εἰς [Tegeat. iv eadem rectione, qua Boeoti, Thessali, Dorienses septentrionalis Graeciae stirpes év dativo et accusativo coniungunt] denique σύν, cuius σ initiale tenacissime sermo retinuit cfr. έχ τᾶς XII, A. v. 8, έζεκλάϊσε A. 7/8. ἐν τᾶ v. 10. ένέπρησε ν. 12. εἰσέπραξε νν. 3, 11. συγκατέκαυσε ν. 13. συνάγαγε C. 24. συλλάβων A. 29. (Conz. apogr. pag. 29. v. 5, σοναγόροις ibidem v. 28) συντάξιος XVII, 1. v. 28. — Testimonium, quo Aeolenses ἐνό pro ἔνεστι dixisse traduntur, plane refellitur hoc loco: ὄσσα μέν ἐν τοῖς νόμοισι ἔνι XII, B. vv. 13/14. Postremo bis et rariorem formam πεδά in tit. VI, 1. v. 20. et vulgatam μετά A. v. 12. et Conz. apogr. 29. v. 12. exstare commemoro. -

De adverbiis

(Ahr. § 29.) haec monenda videntur: Contra testimonia grammaticorum Aeoles in terminatione adverbiorum loci de substituisse α pro ϵ affirmantium adversa fronte pugnat forma $\pi\rho\delta\sigma$ hisce locis certa: VI, 1. v. 19, VIII, 2. vv. 2, 7, 8, 10. Porro $\pi\alpha\nu\delta\alpha\mu$ iam titulo C. I. Gr. 2166 b. v. 3. notum certa Sauppii coniectura in tit. XII, A. v. 8. restitutum est. Ceterum ne unum quidem exemplum adverbii in υ t cadentis, de qua terminatione grammatici multi sunt, erui posse e fontibus nostris dolendum est.

Reliquum est, ut de Lesbiacis disseram patronymicis, quorum usui adumbrando Ahrensio (cfr. § 30.) exempla tantummodo 'Υρράδιος et Τινάδιος grammaticorum ingenio ficta praesto fuerunt. Nunc quidem certa via, qua ex quaestionis difficultate emergi possit, titulorum novorum auctoritate aperitur. Ac primum quidem Lesbios pro genetivo patris nomen referente usurpasse adiectivum patronymicum apparet. (De eodem Boeotorum et Thessalorum more cfr. Ahr. I, p. 214/5. II, p. 535). Grammaticorum autem opinio, qua Lesbii illa in adios exeuntia couformasse traduntur, ideo explodenda erit, quod unam terminationem ειος in usu fuisse ex hisce exemplis colligere licet: 'Αρχίππα Άθαναεία ΙΧ, 6. ν. 1. 'Αγησιμένεος τῶ 'Ερμησιδείω ΧΙΙ, Α. ν. 38. Ἡρωίδα τῶ Τερτικωνείω τῶ Ἡραείω Α. 37. Huc addas Ζώη Βακγωνείωμάτης XVI, 1. v. 1. i. e. Zoë filii Bacchone orti mater. Haec igitur patronymica derivantur a stirpibus terminatis in αος ('Αθάναος, "Ήραος) et ων (Τερτίκων, Βάκχων), denique δας (Έρμησίδας), quod si recte statuitur, contra Boeoticum morem (Ahr. I, p. 215.) Lesbios una cum Thessalis (Ahr. II, p. 535.) a nominibus eiusmodi terminationis derivasse patronymica arguit. Denique magni momenti exemplum affero "Αφαιστις Θεοδωρεία γύν(α), ex quo voces in ειος terminatas vera adiectiva possessiva esse luce clarius erit. Huc si alterum ex titulo sepulcrali Thessalico adiungo exemplum (cfr. Ussing, Inscr. Ined. n. XXIII, vv. 1/2): Πουτάλα Πουταλεία κόρα Τιτορεία γυνά) Ahrensii contra disserentis (I, p. 215.) opinio refellitur. Quod cum ita sit, Boeckhii, qui primus rem ita sese habere contendit cfr. Ann. ad C. J. Gr. 1766 sagacitati laus summa est tribuenda.

De Thessalorum dialecto.

Thessalia doctorum virorum itineribus diu neglecta ut inscriptiones inde colligerentur, proximis lustris tandem pervestigari coepta est. Nec prorsus opera eo impensa ad irritum cecidit. Nam sat magna titulorum copia in lucem protracta nunc exstat, quos perscrutati cum de histeria vel geographia antiqua edocemur, tum peculiarem illius terrae dialectum habemus cognitam. Atque omnes fere, qui post annum 1843 prodierunt, titulos et indagasse et publici iuris fecisse¹¹) Ussingii est, qui ante viginti quattuor annos Athenas profectus inde Thessaliam visit. Illius igitur apographis mihi inchoatam ab Ahrensio rem (I, p. 218-222, II, p. 528-535) provehere conanti in dialecto adumbranda utendum erit. Qua in re id valde doleo, quod ex titulis novis plurimi aetate concepti sunt recentiore, quam ut pristinae Thessalorum dialecti vestigia deprehendantur. Quapropter nullius momenti ad instituendam quaestionem sunt duae titulorum classes, catalogi libertorum et decreta hospitii publici, quippe quae eam dialecti rationem exhibeant, qua stirpium et terminationum genuinum a in n semper sit offuscatum. Hinc unus eximitur titulus Thaumacensis (16), quem quidem ideo omittendum duxi, quod eius dialectum ad recentiorem Doridem et eam valde temperatam revocare licet. Idem statuendum erit de titulo Melitaeensi (2) Aetolorum foederis tempore concepto, cuius dialectum Doricam, si recesseris ab illo Aetolorum proprio usu, quo casus obliqui vocum tertiae declinationis terminationes secundae asciscunt (cfr. άργόντοις v. 24. Μελιταεῖς vv. 13/14; 29. — Μελιταιέοις 1, 3/4; Πηρεῖς 16, 21, 24. — Πηρέοις 1, 4, 30. Ahr. I, pag. 236.)

¹¹⁾ Ussing, Inscriptiones Graecae ineditae Hauniae 1847.

certe arguunt formae εξμεν ν. 3. άποπολιτεύωντι ν. 16. όφείλοντι v. 22. — Iam titulis amplioris ambitus, quos modo attuli, omissis ex sepulcralibus, unde aliquid lucis peculiari dialecto affertur, recenseo Larissaeos 24, 25, 28, Pheraeos 20, 50. Attamen eorum argumentum tam paucis continetur verbis ac dialecti ratio ea est, ut nihil fere novi inde redundet. Deinde huc traho tituli Larissaei 23, versus 1, 2, 7. Quod intercedit epigramma ex aliis mixtam dialecti speciem prae se fert. Aeque alterum epigramma Triccae repertum 43 nullam Thessalici sermonis proprietatem nisi unum dativum ἀσκληπίου v. 11. refert. Porro notatu dignum commemoro titulum Larissaeum 21 Poseidonis statuae basi inscriptum, quem ex eis, quos Ussingius investigavit, antiquissimum statuo. Certissimum utique fundamentum, quo in antiquiore dialecto describenda nitor, est titulus ille Pharsalicus a Francogallo Huzey anno 1861 repertus 12). Hinc a Pharsaliis centum septuaginta sex alienigenas ob virtutem bello quodam spectatam et agris et civitate donatos esse elucet. Eorum nomina cum in inferiore marmoris parte singillatim enumerentur, tituli ceteroquin optime habiti argumentum in magnum accrescit ambitum. Aetatis certa indicia desiderantur, quare ad reputandam dialecti rationem confugiens titulum eis, quos Ahrensius protulit II, p. 528/529, aliquanto recentiorem (cfr. ύπαργέμεν v. 20. gen. έαυτοῖ v. 12. Παυσανιαίοι v. 2, Ahr. II, p. 529; contra in tit. Phars. ἔχειν v. 4; gen. Νικασιαίου, Λύκου v. 5.) ac tertio a. Chr. saeculo ineunti vel medio attribuendum crediderim. — Haec de fontibus praefatus, qualis inde dialecti species pateat iam explicabo. -

Ut a vocalibus exordiamur breve α stirpis στρατ. contra Lesbiacum morem (Ahr. I, pag. 76) non abiisse in o ex hisce compositis colligas: Καλλιστράτειος tit. Phars. v. 23 c ¹³). Καλλισστράτειος v. 39 c. Στρατόνικος v. 46 c. Στρα-

¹²⁾ Annuaire de l'association pour l'encouragement des études grecques. Paris 1869, pag. 114-123.

¹³⁾ Quattuor tituli columnas litteris a, b, c, d distinxi.

τονίκειος v. 47 c. Hinc satis firma mihi videtur caussa, de qua Ahrensii coniecturam (στροτα)γέντος II, pag. 529, 2. v. 1. non recipiendam, sed στραταγέντος substituendum censeam. Neque eo cum Boeotis congruisse Thessalos indicatur tert. pers. plur. perf. pass. ἐστροτευάθη. cfr. Keil ad S. I. B. pag. 564 v. 6; 569 v. 10. Quam quidem vocalis α obscurationem, quominus Thessalorum dialecto abiudicemus insigni praepositionis ἀνά forma ὀν prohibemur. Hanc in rem conferas Ahr. II, p. 529. ὀνγραφεῖ 1. v. 10. ὀνάλουμα v. 12. Ussing. 21, 3. ὀνέθεικε. —

- 2. E ante o aliasve vocales in ι mutatum, quod et Lesbiorum (χρύσιος, τίφ, τίοισι) et Boeotorum (πολεμαρχιόντων) et Cretensium (θιός) et Laconum (σιός) proprium est, hisce Thessalorum titulorum exemplis spectatur: Κλιο(μαχιδ)αῖος Ahr. p. 530, 8. v. 12/13. Ἐρατοκλίας v. 20. Κλιόμαχος Ussing. 20, 1. Hic vero usus a Pharsalici tituli dialecto plane aliena est. cfr. Καλλικλέας v. 37 c. Λέουν 41 b. Κλέουν 10 d. Ξενοκλεαῖος 11b. Quod ibidem profertur πατρουέαν v. 4, quam constanter antiquior Thessalorum dialectus pristinum ε retinuerit, probat. —
- 3. Intermedium υ quod vice vocalis o fungitur, apud Thessalos viguisse in voce ὄνυμα (cf. Homer. ἀνώνυμος, δυσώνυμος alia, Cumae. ὀνυμάσδεσθαι, προσονυμασύας Ahr. I, pag. 82) ex nomine proprio Ὁνύμαρχος conicere licet (tit. Phars. 30 a).
- 4. Dorienses et Aeolenses cum longae vocalis α, quae lonico usu in η abiit, tenacissimi sint, non mirum quod haec in Thessalicis titulis reperiuntur: ἀρχᾶς tit. Phars. v. 1. τὰν v. 2. τᾶς ἐχομένας γᾶς vv. 3/4. πάνσα v. 2. Ἀσκλαπίου tit. Laris. 20. 3. Πουτάλα κόρα tit. Laris 23. v. 1. Postremo profero formam γυνά tit. Laris. 23. v. 2.
- 5. Quam Thessali ad obscuros vocalium sonos propensi fuerint, inde intellegitur, quod in antiquioribus titulis ου, quod munere fungitur vocalis ω, ubique reperitur. cfr.: ἔδουκε tit. Phars. v. 2. πατρουέαν v. 4. Μένουν 16 b. Σατυρίουν 24 b.

Σουχράτεις 36 b. Οὐφελίμειος 23 d. Ανθρουπύλα tit. Pher. 50, 1. (Ussingius legit Ἄνθρου Πύλα.) Eodem trahas gen. plur. Φαρσαλίουν tit. Phars. v. 1. deinde dativos sing. ἐκάστου τοῦ (sc. εἰβάτα) v. 4. Ασκλαπίου Ussing. 20, 3. Έρμάουχθονίου 23, 7. quorum terminationem ου non ex ου + ι contractam, sed suffixo ι pariter atque in Lesbiacis eiusdem fere aetatis dempto substitutam esse pro ω contendo. —

6. Alia mutatio, qua vulgatum η diphthongo ει significatur, in titulis frequentissima est. Hanc rationem primum voces in ης terminatae sequuntur: Σουκράτεις tit. Phars. 36 b. Αντιφάνεις 50 b. Άνδρόκλεις 16 c. Άθανογένεις Ussing. 27, 1.

Deinde haec singula: ἑξείχοντα, είβάτα tit. Phars. v. 4. Εἰρουίδας 15 d. ὀνέθεικε Ussing. 21, 3. Φιλόφειρος 25, 1. Contra η initiale retentum est in Ἡρακλείδας tit. Phars. 22 b, 32 d et Ἡρακλειδαῖος 10 a. —

De consonantibus pauca notanda habeo:

- 7. Digammatis ac spiritus asperi signa nusquam reperiuntur. In conservandis consonantibus τ et ν sunt quae peculiaria tituli habeant. Semel exstat $\Pi OTEI\Lambda O$ NI (Ussing. 21. vv. 4/5); ad lacunam explendam conicio $\Pi o\tau$ eidou usum Thessalorum ou pro ω scribendi secutus. Maxime vero notabilis videtur forma $\pi \acute{\alpha} \nu \sigma \alpha$ (dat. sing.) propter nasalis conservationem, quae ante sibilantem σ apud Lesbios in ι transiit, excidit vocali antecedente non producta ex terminatione participii Thessalici εὐεργετές (Ahr. pag. 529, 2. v. 10).
- 8. Porro aspiratarum permutationis voce δαύχνα pro δάφνα (C. I. Gr. n. 1766) iam conspicuae alterum praebet exemplum nomen Φιλόφειρος (Ussing. 25. v. 1), quod Φιλόχειρος intellegi tituli editor vult nimirum analogia vocis δαύχνα inductus. Mihi quidem sententia ea valde probata, qua Ahrensius (I, pag. 219) φήρ pro vulgato θήρ Thessalorum sermoni assignavit, Φιλόθειρος nomen statuendum videtur. —
- 9. Relinquitur, ut sibilantis σ insequentibus litteris τ , κ , χ duplicationem etiam aliarum stirpium scripturae propriam cfr. Ahr. II, pag. 100. hisce exemplis ex titulo Pharsalico congestis

illustrem: Κολυσσταῖος v. 7a. Κολλύσστας v. 12a. Ασστομαχος v. 13a. ἀσσκλαπιάδας v. 26a. Αἰσσχιναῖος vv. 27a, b. Βρισσταῖος 18b. Αἴσσχυλος 54c κτλ. Huc accedunt ex recentioribus Thessalicis; Ἄσσκλάπωνο(ς) Ussing. 1. v. 2. προσστάται 2. v. 33. Contra totidem fere Pharsalici tituli exemplis vulgata scribendi ratio comprobatur. cfr. Ἄστυλος 39b. Υβρίστας 46b, 53b. Ύβρισταῖος 56b. Παρμένισκος 30 c κτλ.

De nominum declinatione.

- 10. Masculinorum primae declinationis in α pro ας cadentium, quae Apollonius Macedonibus vel Thessalis cfr. Ahr. I, p. 221. an. 4, alii Boeotis vel Lesbiis vindicant, nullum in titulis exemplum adhuc deprehenditur, unde grammaticos Homerica ἱππότα, ἀκάκητα, ἱππηλάτα alia in α terminata ex Aeolensium usu repetentes plane erresse opinari licet. Vulgatam terminationem littera ς instructam in titulis nostris haec nomina propria tuentur: Κολύσστας tit. Phars. v. 12 a. Πείσσας v. 25 a. Εὐκρατίδας v. 31 a. Ἰσαγόρας Ussing 28. v. 1. alia.
- 11. Genetivum in αο cadentem Ahrensius in Crannonii tituli voce Έρμᾶο p. 530. v. 3. iure agnoscit. Ussingius contra tituli sepulcralis 23. extremo versu: Έρμᾶου χθονίου comparato, post illud Έρμᾶο vocalem υ detritam ac dativum Thessalorum proprium Έρμᾶου exaratum fuisse statuit. Mihi quidem persuasum est vocis Έρμᾶου extremam litteram υ, ut genetivus Έρμᾶο efficiatur, delendam esse. Nec minus Ματροπολ(ίταο) si solutas pluralis formas κοινάουν ΙΙ, pag. 529, 1. v. 14, πολιτάουν 2, 17. respexeris, ab Ahrensio recte subpletum videbitur. Illo autem quo titulus Pharsalicus conceptus est tempore iam viguisse contrahendi rationem docet gen. Εὐμειλίδα v. 5. Genetivi sing. II. decl. in οιο exemplum nullum, in οι terminati unum exstat ap. Ussing. tit. 21. v. 5. iπὲρ τοῖ sc. πα(τρός). Sed lapicidae, ut opinor, errore ut in praepositione ἰπέρ ita in articulo τοῖ ι pro υ exaratum est.

Aliam titulus Pharsalicus terminationem ου offert ex Thessalorum usu ου pro ω scribendi sane explicandam cfr. Νικασιαίου, Λύκου, Μνασιππείου alia vv. 5/6. Nihil igitur discriminis inter genetivi et dativi II. decl. exitum intercedit. —

- 12. Iota subscriptum in dativis sing. utriusque declinationis subpressum est cfr. πάνσα προθυμία tit. Phars. v. 2. ἐκάστου τοῦ εἰβάτα. In dativo pluralis formando Thessali Lesbiorum terminationem οισι respuerunt cfr. συμπολιτευομένοις tit. Phars. v. 1. Φαρσαλίοις τοῖς (πο)λιτευομένοις vv. 213. Μακουνίαις v. 3. Postremo primae et secundae declinationis terminationis conspectum proponemus: I. decl. fem. sing. nom. α, gen. ας, dat. α, acc. αν; plur. nom. αι, gen. αων (αν), dat. αις, acc. ας, masc. nom. ας, gen. αο, α, dat. α, acc. αν. II. decl. sing. nom. ος, gen. (οιο?) οι, ου, dat. ου, acc. ον; plur. nom. οι, gen. ουν, dat. οις, acc. ους.
- 13. III. decl. dativi pluralis terminatio σσι ad antecedens συμπολ.. referenda post lacunam tit. Phars. v. 2. servata est. Ibi participium aoristi verbi συμπολεμέω restituendum esse ex sententiarum compage Huzey recte collegit: sed quam restituit formam συμπολεμείσσασσι ut probem a me impetrare non possum. Nam primum duplex σ aoristi verbi in εω, cuius ε producebatur vitio laborare contendo. Neque eius scripturae argumentum ex nomine Νικάσσας v. 25a, quod vere participium aoristi videtur, cum alio loco Νικασιαίου v. 5, confirmetur, nobis repetere licet. Deinde suffixum εσσι et Lesbiis et Boeotis usitatum, ut habeas formam συμπολεμεισάντεσσι, postulo cfr. φερόντεσσι, δικαζόντεσσι Conz. XII, A. v. 29, B. vv. 8/9. Boeot.: βούεσσι, quorum repugnare παρα(μι)νάντεσι (Keil ad S. I. B. p. 521. n. XXI. v. 8.) concedendum est. Denique ne quis eo offendatur, quod Huzey septem, ego novem subplevi litteras, tituli versus non esse στοιγηδόν scriptos et in superiore eiusdem ambitus lacuna octo litteras: (ἀ)γαθᾶ τυγᾶ exstitisse moneo.
- 14. Pro vulgato suffixo κλῆς Pharsalicus titulus praebet cum κλεῖς cfr. Ανδροκλεῖς 16 c, tum potissimum κλέας sine

dubitatione ad primam declinationem referendum cfr. Καλλικλέας 37 a. 27 b. 32 c. Τπποκλέας 47 a, quibuscum congruit Έρατοκλίας (Ahr. II, 530. tit. 8. v. 20). His quidem exemplis antiquiori assignandis aetati, quam ea quae Ahrensius II, p. 562. profert Thessalos suffixa κλεῖς et κλέας promiscue adhibuisse docemur. Inde Ίπποκλέα Pindar. Pyth. X, v. 5. Thessalici nominis dativum librorum auctoritate munitum contra Ahrensium (cfr. II, p. 146, 560—564) coniecturis non esse vexandum concludo. —

15. Ex coniugatione infinitivus tantummodo ἔχειν tit. Phars. v. 4. notandus est. Nam aliam atque eam antiquiorem formandi legem ὑπαρχέμεν (Ahr. II, p. 529, 2. v. 20) aperit.—

16. Praepositionis κατά apocope exemplo καττάπερ (tit. Phars. v. 2.), cuius posterior pars est relativum τάπερ, comprobatur. Porro èξ ante insequentem vocalem non mutatum in έσσ, cuius coniecturae ansam dare possint Boeot. ἐσ Μωσάων, ἐσσάρχι (Ahr. I, p. 213). Thess. ἐσγόνοις (Ahr. II, p. 529, 2. v. 18.) documento est ἐξὰρχᾶς tit. Phars. v. 1.

17. Patronymicorum permulta exempla e titulis novis accedunt. Ac primum derivata a nominibus primae declinationis terminationem αιος asciscunt cfr. Κολύσστας tit. Phars. v. 12a. - Κολυσσταΐος 7 a. Υβρίσστας 28 b, 46 b. - Υβρισταΐος 56 b. His adiungo Ἡρακλειδαῖος 10 a. Νικιαῖος 44 a. Ξενοκλεαΐος 11 b. 'Αγαθοκλεαΐος 28 c. Εύκρατιδαΐος 52 b. Πολιταῖος 55 b. — Alteram terminationem ειος tuentur a nominibus secundae vel tertiae declinationis descendentia: Οὐφελίμειος tit. Phars. 23 a. Καλλιστράτειος 23 c, 39 c. — Μολοσσειος Ussing 20. v. 2. Αὐτονόειος 29. v. 2. Εὐάνδρειος 25. v. 2. Νικολάειος 28. γ.2. Πουτάλα Πουταλεία κόρα Τιτυρεία γυνά 23. νν. 1/2. Δαμονικεία 24. ν. 1. 'Αντικρατεία 50. ν. 2. Denique Thessali cum Lesbiis eo congruunt, quod idem suffixum ειος nominibus in ων additum est cfr. Lesb. Τερτιχωνείω Conz. XII, A. v. 37. Βακχωνείω XVI, 1. v. 1. — Thessal. Γασστρούνειος tit. Phars. 22 b. Στρατούνειος 29 b.

VITA.

Carolus Guilelmus Aemilius Wald Oranienburgi die XIX mens. Ian. ann. h. s. XLVI natus sum. Prima litterarum elementa Templini edoctus gymnasium Primislaviense paucis annis post Francofurtense frequentavi, quod tum auspiciis Popponis florebat. Postremo contigit mihi, ut inter alumnos gymnasii Ioachimici Berolinensis reciperer, unde an. LXVI maturitatis examine superato dimissus academiam Berolinensem adii philologiae operam daturus. Quartum studiorum semestre agens sum militiae munus suscepissem, legitimo spatio prope emenso effusa virium contentione in gravissimum morbum incidi. Post aliquot menses valetudine satis corroborata ab armis et ex nosocomii latebris dimissus denuo in academiae luce versari coepi. Per septem omnino semestria scholis interfui philosophis Trendelenburgi, philologicis Hauptii, Kirchhoffii, Huebneri, theodiscis Muellenhoffii, historicis Droyseni, Koepkii. Porro Muellenhoffii exercitationes theodiscas, Trendelen burgi philosophas adii. Privatissimis scholis ad epigraphices Graecae cognitionem aditum Kirchhoffius mihi aperuit.

THESES.

- 1. In officii notione, qualem Kantius circumscripsit, non est acquiescendum.
- 2. Homerica ἔμμεναι, πίσυρες, φήρ, ἄμμες, ἄμμι, ἄμμε, ὅμμε, ὅμμι, ὅμμε ex Aeolica dialecto petita sunt.
- 3. Antiquissima Creticae dialecti specie accusativi pl. III. decl. in ανς exeuntes traduntur.
- 4. Aspiratarum th, f permutationis exempla et Graeca et Theodisca lingua praebet.
- 5. Tac. Hist. I, 60 cod. Med. traditam lectionem 'per avaritiam ac sorde contemptus exercitui invisusque' defendo.

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 011 826 1